

Evlilik Doyumunu Yordayan İlişkisel ve Kişisel Değişkenler

Relational and Personal Predictors of Marital Satisfaction

Pınar ÇAĞ¹ ve İbrahim YILDIRIM²

Öz: Evlilik doyumu, bireylerin evliliklerini sürdürürken tatmin almalarını sağlayan bir süreçtir. Sağlıklı ve başarılı evlilikler yürütebilmek için bireylerin evliliklerinden doyum sağlayabilmeleri önemlidir. Bu nedenle evlilikte önemli bir kavram olan doyum bu çalışmada ele alınmış ve evlilik doyumunu yordayan değişkenler belirlenmeye çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı cinsiyet, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, eş desteği, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, cinsel yaşam memnuniyeti ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenlerinin evlilik doyum düzeyini ne derecede yordadığını bulmaktır. Araştırmaya Ankara ilinde ikamet eden ve gönüllü olarak katılmak isteyen bireyler dahil olmuştur. Araştırmaya 448 (% 54) kadın ve 363 (% 46) erkek olmak üzere toplam 811 evli birey çalışma grubu olarak alınmıştır. Veri toplama araçları olarak, bireylerin evlilik doyum düzeylerini belirleyebilmek için Evlilik Yaşam Ölçeği, algılan eş destek düzeyini belirleyebilmek için Eş Destek Ölçeği ile yordayıcı değişkenlere ilişkin bilgi elde etmek için de araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır. Veriler, Aşamalı Regresyon tekniği ile analiz edilmiştir. Araştırmanın bulgularına göre; eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyi değişkenleri evlilik doyumunu manidar olarak yordamaktadır. Buna karşın; cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenlerinin evlilik doyumunu manidar olarak yordamadığı bulunmuştur. Sonuç olarak; bulgulara göre bireylerin evlilik doyumlarını; algıladıkları eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyleri yordamaktadır.

Anahtar Sözcükler: evlilik doyumu, eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti

Abstract: Marital satisfaction is important for sustaining healthy and successful marriage. The purpose of the current study was to examine prediction capacities of nine variables on marital satisfaction : Gender, educational level, number of children, prediction capacity of peer support, years of marriage, age difference between spouses, family income level, sexual life satisfaction and sharing of domestic responsibilities. In order to determine the levels of marital satisfaction of individuals, Marital Life Scale, and to determine level of perceived spousal support, Peer Support Scale and to obtain information on the predictor variables, Personal Information Form were administered in order to gather the data in this study. The sample of the study included totally 811 adults (448 female, 363 male). The data were analyzed by Stepwise Regression technique. Major findings of this study indicated that peer support, sexual life satisfaction and education level significantly predicted marital satisfaction of married individuals. Conversely, gender, the number of children, the duration of marriage, ages difference between spouse, the income level of the family, sharing household duties did not predict marital satisfaction significantly. In conclusion, according to findings perceived spouse support, sexual life satisfaction and education level were predictor variables for the marital satisfaction.

Keywords: marital satisfaction, peer support, sexual life satisfaction

Evlilik bireylerin yaşam kalitesi, iyi oluş düzeyleri ve yaşam doyumları gibi pek çok alanı etkilemektedir (Scheidler, 2008; Williams, 2003). Toplum tarafından, insan yaşamını pek çok yönü ile etkileyen evlilik; mutlulukları, güçlükleri, sevinçleri, zorlukları ve yararları ile bireylerin büyük bir çoğunluğu için ulaşılması beklenen bir amaçtır. Evlilik, bireylerin genel sağlık durumunu iyileştiren ve yaşamlarından

doyum almalarını destekleyen sosyal bir kurumdur (Hayward ve Zhang, 2006). Aynı zamanda evlilik; bir yaşam değişim sınırı (Rauch, 2004), yasal olarak eşler arasındaki bağlanma sözleşmesi (Cott, 2002) ve iki insan arasındaki anlaşma (Rauch, 2004) olarak da tanımlanmaktadır. Evlilik, bir ailenin meydana gelmesini ve sonraki neslin yetişmesini sağlayan en önemli ve en temel insan ilişkisi olup

Yazar Notu: Bu makalenin bir bölümü 3-5 Ekim 2011 tarihlerinde yapılan PDR Kongresi'nde sözel bildiri olarak sunulmuştur. Ayrıca bu çalışmada "Evli Bireylerde Evlilik Doyumu ve Eş Desteği" isimli, ilk yazarın yüksek lisans tezinin verileri kullanılarak analiz yapılmıştır.

¹ Uzm. Pınar ÇAĞ, Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara, cpinar@metu.edu.tr

² Prof. Dr. İbrahim YILDIRIM, Hacettepe Üniversitesi, Ankara, iyil@hacettepe.edu.tr

(Larson ve Holman, 1994), bütün topluluklarda ve bütün kültürlerde önemli bir kurum olarak değerlendirilmektedir (Brubaker ve Kimberly, 1993). Çelik'e (2006) göre kişinin maddi, manevi doyum sağlaması, görevlerini iyi bir şekilde yerine getirmesi ve yaşadığı çevreye uyum sağlayarak yararlı bir birey olabilmesinde içinde bulunduğu evlilik ilişkisinin önemli katkıları bulunmaktadır.

Başarılı bir evlilik eşlere; duygusal, sosyal ve fiziksel yakınlık sağlamaktadır. Eş tarafından sağlanan yakın duygusal destek; eşe değer verildiğini, sevildiğini, saygı duyulduğunu ve insan olarak değerli olduğunu ifade etmektedir. Evliliğin olumlu etkileri bir çok araştırma ile de ortaya konulmuştur (Hawkins ve Booth, 2005; Helms ve Buehler, 2007; Williams ve Umberson, 2004). Stack ve Eshleman (1998) evli insanların daha yüksek yakın duygusal destek derecelerine sahip olduklarını ve daha düşük depresyon seviyelerine eğilimli olduklarını belirtmektedirler. Evli bireyler sosyal destek, yakın duygusal destek ve yüksek ev içi gelir sağlayarak fakirleşme risklerini azaltır ve ekonomik desteğin faydalarından da yararlanırlar (Atta-Alla, 2009; Waite ve Gallagher, 2000). Bununla beraber evlilik bireylerde hastalık ve ölüm oranlarını düşürmektedir (Ross ve Mirowsky, 2002). Evliliğin kişinin yaşam kalitesi ile doğrudan ilişkili olduğu da belirtilmektedir (Atta-Alla, 2009; Hünler ve Gençöz, 2003). Başka bir deyişle evlilik bireylere; psikolojik, sosyal ve ekonomik yarar sağlayarak daha sağlıklı ve kaliteli bir yaşam sunmaktadır. Bütün bunlar ışığında sağlıklı evliliklerin bireylerin yaşam kalitelerini arttırmadaki rolü açıktır; bireyler daha mutlu ve doyumlu bir yaşama sağlıklı bir evlilikle daha kolay ulaşabilmektedirler. Dolayısıyla evlilik başarısını destekleyen en önemli kavramlardan biri evlilik doyumudur.

Evlilik doyumunu; evlilik kurumu içinde eşlerin birbirlerine karşı gösterdikleri sevgi biçimi, cinsel doyum, iletişim biçimi gibi kişisel boyutlardan ve verilen kararlarda eşitlik, kazanç, çalışma ve problemleri paylaşma gibi çevresel boyutlardan elde edilen psikolojik tatmindir (Sokolsi ve Hendrick, 1999). Yaşam aracı olarak görülen evlilik birçok toplumda oluşturulması beklenen bir kurumdur. Bazı araştırmacılar yetişkinlerin % 85'inin evleneceğini ve % 94'ünün gerçek aşklarıyla evlenmeyi beklediğini tahmin etmektedir (Popenoe ve Whitehead, 2002; Wright, Simmons ve Campbell, 2007). Bireylerin çoğunluğunun evlendikleri veya evlenecekleri varsayımından yola çıkıldığında, bu ilişkiden nasıl doyum alabilecekleri üzerinde çalışmak önemli hale gelmektedir. İlk evliliklerin yaklaşık %50'sinin boşanma ya da ayrılma ile sonuçlandığı ve evlilik mutsuzluğu veya doyumsuzluğuna neden olan bilgilerin net olmadığı görülmektedir (Doherty, 1997).

İnsanların büyük bir kısmının yaşamlarında istediği bir süreç olan evliliğin bireyleri doyumlu hale getirmesi ve sosyal ağını kuvvetlendirmesi istenmektedir. Buradan yola çıkarak böyle bir çalışmayla evlilikte mutluluğun ve evlilikte eşler arasındaki destek alışverişinin nelerden etkilendiği saptanarak bireylerin evlilik kalitelerini arttırmada ipuçları elde etmeleri de sağlanmaktadır.

Evlilik doyumunda eşlerin birbirlerinden algıladıkları sosyal destek düzeyleri de önemli olmaktadır (Bryant ve Conger, 1999; Julien ve Markman, 1991; Pash ve Bradbury, 1998). Evlilik doyumunda eş desteği, hem eşin gösterdiği hem de karşı tarafın algıladığı desteğe bağlı olmaktadır. Eşlerin birbirini desteklemesi duygusal ve bilişsel olaylar arasındaki ilişkinin daha güçlü olmasını sağlamak ve ilişkide çatışmayı, stresi ve çözümsüzlüğü önlemektedir. Özellikle eş desteği, bireyin ihtiyaç duyduğu zamanlarda bu desteği algılamasını ve hissetmesini de sağlamaktadır (Cutrona, 1996). Böylece ilişkinin işleyişinde desteğin etkisini yalnızca stresli zamanlarda değil, her zaman hissetmek önemli olmaktadır (Cutrona, 1996).

Literatürde, evlilik doyumunu yordayan değişkenlere ilişkin pek çok çalışma yer almaktadır. Bunlar arasında; evlilik istikrarı, eşe bağlılık, güçlü manevi değerler, eşe saygı duymak, cinsel yaşamda sadakat, iyi bir eş olmaya istekli olmak, tanrıya inanma ve dine bağlılık, eş desteklemeye ve memnun etmeye istekli olmak, eş için iyi bir arkadaş olmak ve affetme ve affedilmeye gönüllü olmak yer almaktadır (Rosen-Grandon, Myers ve Hattie, 2004). Bunun yanında Young ve Long (1998)'e göre evlilik doyumunda eşlerin sağlıklı kişilik özelliklerine (örn. sorumluluk almak, açık iletişim kurmada destekleyici olmak, empatik dinlemek vb.) sahip olması da önemli yer tutmaktadır. Mackey ve O'Brien (1995) ise evlilik doyumunu arttıran beş evlilik etkileşimini tanımlamışlardır. Bunlar; çatışmanın kontrolü, karar vermede ortaklık, iletişim kalitesi, cinsel ve psikolojik yakınlık ve güven, saygı, empatik anlayış ve eşitlik konularında ilişkisel değerler olarak sıralanmaktadır. Pek çok araştırmacı tarafından evlilik doyumunu yordadığı veya etkilediği düşünülen birçok değişken araştırmalarla sunulmuş ve sonuçlara varılmıştır. İlgili literatüre bakıldığında evlilik doyumuyla ilgili olarak literatürde iletişim çatışmaları, cinsiyet rolü yönelimlerinin evlilik doyumunu ile ilişkisine (Curun, 2006); toplumsal cinsiyet rollerinin evlilik doyumunu ne boyutta etkilediğine (Juni ve Grimm, 1994); evlilik doyumunu ile iş doyumunu arasındaki ilişkiye (Tezer, 1992); cinsel doyum ve evlilik doyumunu arasındaki ilişkiye (Ivy ve Memphis, 2007; Litzinger ve Gordon, 2005; Trudel, 2002); eşlerin tutum ve davranışları ile evlilik doyumunu arasındaki ilişkiye (Feeney, 2002;

Olson ve Ross, 1985); psikolojik ve fiziksel sağlığın evlilik doyumu ile ilişkisine (Levenson, Carstensen ve Gottman 1993); eşlerden birinin işinin kaybetmesinin depresyon düzeyine ve evlilik doyumuna etkisine (Forthofer, Markman, Cox, Stanley ve Kessler, 1996); evlilikte eşlerin birlikte zaman geçirmesi ile evlilik doyumu arasındaki ilişkiye (Hazan ve Shaver, 1987; Hirschberger, Srivastava, Marsch, Cowan ve Cowan, 2009) bakılmıştır. Eş desteği ve sosyal destekle evlilik ilişkileri arasındaki ilişkilerin ele alındığı literatüre bakıldığında, evlilikte sağlanan desteğin etkilerine karşı alınan desteğin etkilerine (Väänänen, Buunk, Kivimäki, Pentti ve Vahtera, 2005); evlilikte sosyal destek ve evlilik memnuniyeti arasındaki ilişkiye (Acitelli ve Antonucci, 1994); eşlerin destek alışverişi ve evlilik doyumu arasındaki ilişkiye (Cutrona ve Suhr, 1994); eşler tarafından sağlanan, algılanan sosyal destek yeterliliğinin evlilikte ve bireysel hayattaki işleyişine (Dehle, Larsen ve Landers, 2001); eş desteğinin fiziksel sağlıktaki rolüne (Schiaffino ve Revenson, 1995); cinsiyete göre eşlerin birbirlerine destek sağlama düzeylerine (Neff ve Karney, 2005) bakılmıştır. Türkiye'deki çalışmalara bakıldığında ise evlilik doyumunu etkilediği düşünülen faktörleri belirlemeye yönelik tarama çalışmalarının (örn. Çınar, 2008; Güven, 2005), evlilik doyumunu ölçmeye yönelik çalışmaların (örn. Çelik, 2006) olduğu görülmektedir. Evlilikte eş desteğinin önemini yurt dışı literatürdeki yeri açıktır. Son 25 yıldır, bir baş etme kaynağı ve hastalıklara karşı koruyucu olarak sosyal desteğin rolü büyük ilgi uyandırmaktadır. Son yıllarda yapılan sosyal destek araştırmalarında ağırlık sosyal ilişkilerin yeterince destekleyici olup olmadığı konusundan çıkmış; kişinin kendi izlenimlerine yani algılanan desteğe kaymıştır (Eker, Akar ve Yıldız, 2001). Bu amaçla diğer çalışmalardan farklı olarak bu çalışmada sosyal destek temelli bir yapıya sahip olan eş desteği, evli bireylerin kişisel algılarına dayanarak incelemeye alınmıştır. Böylece bu araştırma ile evlilik doyumunun farklı yordayıcıları belirlenmeye çalışılmıştır ve algılanan eş desteğine de yordayıcı değişken olarak yer verilmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarından başta evlilik ve aile danışması alanında çalışan psikolojik danışmanlar, psikiyatristler, psikologlar; aile ile ilgili sosyologlar, sosyal hizmet uzmanları, aile hukuku alanında çalışanlar ile aile eğitimiyle ilgilenenler ve araştırmacılar yararlanabilecektir. Bütün bunların yanı sıra, bu araştırma hem bireylerin kişisel fikirlerine ulaşabilir olması hem de bunun sonuçlarının evlilik danışmanlığında kullanılabilir olmasından dolayı da önem taşımaktadır.

Özet olarak, araştırmanın amacı eş desteği, cinsiyet, gelir düzeyi, cinsel yaşam memnuniyeti, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş

farkı, eşlerin ev içi sorumlulukları paylaşma düzeyi değişkenlerinin evlilik doyumunu ne düzeyde yordayıp yordamadığını incelemektir. Bu çalışmanın amacı şu araştırma sorularıyla incelenmiştir:

1. Eş desteği, cinsiyet, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, cinsel yaşam memnuniyeti ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenleri birlikte evlilik doyumunun ne kadarını yordamaktadır?
2. Eş desteği, cinsiyet, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, cinsel yaşam memnuniyeti ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenlerinin her birinin evli bireylerin evlilik doyumunu düzeylerini yordamadaki güçleri nedir?
3. Eş desteği, cinsiyet, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, cinsel yaşam memnuniyeti ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenlerinin evlilik doyumunu yordamadaki önem sırası nedir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modelindedir.

Çalışma Grubu

Çalışmada kriter olarak evli olma koşulunun gerekli olması ve evli bireylere ulaşmanın güç olması nedeniyle ulaşılabilir örneklem ile çalışılmıştır. Araştırma kapsamına, Ankara ilinde yaşayan evli bireylerden 448 (% 54) kadın ve 363 (% 46) erkek olmak üzere toplam 811 evli birey alınmıştır. Evli bireylerin 133'ü (% 16) 30 yaş ve altı; 255'i (% 31) 31-40 yaş arası; 234'ü (% 28) 41-50 yaş arası; 189'u (% 25) 51 yaş ve üstündedir. Evli bireylerin 44'ü (% 5) okuryazar veya ilkökul mezunu; 53'ü (% 7) ortaokul mezunu; 190'ı (% 23) lise veya dengi okul mezunu; 448'i (% 56) üniversite veya yüksekokul mezunu; 76'sı (% 9) lisansüstü veya doktora mezunudur. Evli bireylerin 96'sının (% 12) çocuğu yoktur; 271'inin (% 34) 1 çocuğu, 444'ünün (% 54) 2 veya daha fazla çocuğu vardır. Araştırma kapsamına alınan evli bireylerden 84'ü (% 11) 700 TL-1000 TL aylık gelire; 220'si (% 27) 1001 TL-2000 TL aylık gelire; 187'si (% 23) 2001 TL-3000 TL aylık gelire; 156'sı (% 19) 3001 TL-4000 TL aylık gelire; 164'ü (% 20) 4001 TL ve daha fazla aylık gelire sahip olduklarını belirtmişlerdir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama araçları olarak, Evlilik Yaşamı Ölçeği (EYÖ) ve Eş Destek Ölçeği (EDÖ) ile araştırmacı tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu kullanılmıştır.

Evlilik Yaşamı Ölçeği: Bu ölçek Tezer (1986) tarafından evli bireylerin evlilikten aldıkları doyumunu değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. On maddeden oluşan ölçek, beşli likert tipindedir. Ölçekte her bir maddeye verilecek yanıt “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” seçeneklerinden oluşmaktadır. Derecelendirme seçeneklere doyumsuzluk-doyum yönünde 1 ile 5 arasında ağırlık verilmiştir. Ölçekten alınabilecek puanlar 10 ile 50 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanın yüksekliği bireyin evlilik doyumunun yüksek olduğunu, ölçekten alınan puanın düşüklüğü ise evlilik doyumunun düşük olduğunu göstermektedir. Ölçeğin test tekrar test güvenilirliği, ölçeğin aynı kişilere üç ay ara ile iki kere uygulanması yoluyla hesaplanmıştır. Test tekrar test güvenilirliği Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı ile 0.85 olarak belirlenmiştir. Diğer bir güvenilirlik göstergesi olan iç tutarlık katsayısı ise Cronbach alpha formülü kullanılarak, ölçeğin uygulandığı 50 kişilik ilk grupta 0.91 ve 208 kişilik ikinci grupta ise 0.89 olarak bulunmuştur. Ölçeğin yapı geçerliği bilinen grupların karşılaştırılması tekniğiyle sınanmıştır. Ölçeğin sosyal beğenirlik yöneliminden ne derece etkilendiğini incelemek amacıyla yapılan çalışma sonucunda ise eşlerin ölçek ve Kişisel Davranış Anketinden elde ettikleri puanlar arasındaki korelasyon 0.21 olarak elde edilmiştir. Elde edilen bu korelasyon katsayısı anlamlı olmaması ölçeğin bireylerin sosyal beğenirlik yönelimlerinden çok az etkilendiğini göstermekte ve bu durumun ölçeğin geçerliğine dolaylı bir kanıt olduğu söylenebilmektedir.

Eş Destek Ölçeği: Yıldırım (2004) tarafından geliştirilen Eş Destek Ölçeği evli bireylerin birbirlerinden algıladıkları desteği değerlendirmek amacıyla geliştirilmiştir. Yirmi yedi maddeden oluşan ölçek üçlü likert tipindedir. Ölçekte her bir maddeye verilecek yanıt “Bana Uygun”, “Bana Kısmen Uygun”, “Bana Uygun Değil” seçeneklerinden oluşmaktadır. Ölçekten alınabilecek puanlar 27 ile 81 arasında değişmektedir. Ölçekten yüksek puan alan bireyin eşinden daha fazla destek aldığını hissettiği, düşük puan alan bireyin ise eşinden daha düşük destek aldığını hissettiği anlamına gelmektedir. Ölçeğin öz değeri 1’den büyük olan 4 faktör saptanmıştır. Birinci faktörün tek başına varyansın %44.86’sını açıkladığı; açıklanan toplam varyansın % 58.40 olduğu ve maddelerin faktör yüklerinin birinci faktörde .46 ile .84 arasında değiştiği bulunmuştur. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları seçkisiz olarak alınan 131 kadın (% 52.8) ve 117 erkek (% 47.2) olmak üzere toplam 248 evli birey üzerinde yapılmıştır. Ölçeğin

güvenirliği iki yolla test edilmiştir: Birinci olarak, Cronbach Alfa katsayısı bulunmuştur (Alpha= .95); ikinci olarak ise, test-tekrar test yöntemi ile dört hafta ara ile 165 evli bireye ölçek iki kez uygulanmış ve böylece test tekrar test güvenilirlik katsayısı hesaplanmıştır ($r = .89$). Elde edilen güvenilirlik katsayıları ölçeğin eşlerin birbirlerinden aldıkları desteği ölçmek amacıyla güvenle kullanılabileceğini göstermektedir. Ölçeğin geçerliği faktör analizi ve benzer ölçekler geçerliği olmak üzere iki yolla denenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliği faktör analizi ile incelenmiştir. Ölçeğe ilişkin KMO katsayısı .952 ve Barlett testi anlamlı çıkmıştır. Ölçeğin benzer ölçekler geçerliğini test etmek amacıyla, ölçek ve BDI (Beck Depresyon Ölçeği) birlikte 165 evli bireye uygulanmış ve iki ölçek arasında negatif yönde anlamlı ($r = -.27$) ilişki bulunmuştur. Ölçeğin geçerliğine ilişkin kanıtlar, ölçeğin eşlerin birbirlerinden aldıkları desteği ölçebilecek nitelikte olduğunu göstermektedir.

Kişisel Bilgi Formu: Bu form araştırmacı tarafından katılımcıların cinsiyet, yaş, evlilik yılı, çocuk sayısına gibi kişisel bilgilerinin toplanması amacıyla hazırlanmıştır.

İşlem Yolu

Veri toplamak amacıyla 2009 yılı Eylül-Ekim-Kasım aylarında Ankara ilinin Mamak, Yenimahalle, Keçiören, Yıldız, Dikmen, Çayyolu, Ümitköy, Kızılay, Ayrancı, Hoşdere, Oran semtlerinde yaşayan ve çalışma grubuna girmeyi gönüllü olarak kabul eden evli bireylerle görüşülmüştür. Uygulama öncesinde araştırmanın amacı ve önemi konusunda evli bireylere bilgi verilerek ölçekleri içtenlikle yanıtlamaları istenmiştir. Ölçekler evli bireylere evlerinde veya işyerlerinde araştırmacı tarafından uygulanmıştır. Uygulanan ölçekler zarflar içinde evli bireylere dağıtılmış ardından ve zarflarla geri toplanmıştır. Ölçeklerin uygulaması 15-20 dakika arasında değişmiştir.

Verilerin Analizi

Her evli bireye ilişkin elde edilen farklı verilere ait puanlar bilgisayara girilmiş, daha sonra araştırmanın bağımsız değişkenleri olarak ele alınan eş desteği, cinsiyet, eğitim düzeyi, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi, cinsel yaşam memnuniyeti ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenleri ile evlilik doyumunu arasında doğrusal bir ilişkinin olup olmadığı SPSS programında saçılma diyagramı ile incelenmiştir. Yordayıcı (bağımsız) değişkenler ile yordanan (bağımlı) değişken arasında doğrusal bir ilişki olduğu belirlendikten sonra aşamalı (stepwise)

regresyon analizi tekniği uygulanmıştır. Araştırmada manidarlık düzeyi .05 olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Yordanan değişken evlilik doyumu ile yordayıcı değişkenler (eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyi) arasındaki ilişkiler Tablo 1’de sunulmuştur. Aşamalı regresyon analizine ilişkin ANOVA tablosu açıklanan varyansın ya da söz konusu ilişkiye ait regresyon modelinin istatistiksel olarak anlamlı olduğunu ortaya koymuştur.

Tablo 1’de görüleceği gibi, cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, ailenin gelir düzeyi ile ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenleri evlilik doyumunu manidar düzeyde yordamadığı için aşamalı regresyon analizine alınmasına gerek duyulmamıştır. Gerek standardize edilmiş regresyon katsayıları gerek ikili ve kısmi korelasyonlar incelendiğinde algılanan eş desteği ve cinsel yaşam memnuniyeti değişkenleri ile evlilik doyumu arasında pozitif yönde; eğitim düzeyi değişkeni ile evlilik doyumu arasında negatif yönde anlamlı ilişkiler olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Evlilik Doyumunun Yordayıcıları Olarak Eş Desteği, Cinsel Yaşam Memnuniyeti, Eğitim Düzeyi Değişkenlerine İlişkin Aşamalı Regresyon Analizi Sonuçları

Model	Standardize Edilmemiş Katsayılar		Standardize Edilmiş Katsayılar	T	Korelasyonlar			R ²
	B	Std. Err	Beta		İkili	Kısmi	R	
1. (Sabit)	13,857	1,128		12,287***				
Eştop	,305	,017	,525	17,624***	,525	,525	,525(a)	,276
2. (Sabit)	14,448	1,155		12,509***				
Eştop	,285	,019	,491	14,714***	,458	,437	,530(b)	,280
Cinselyaşam	,950	,421	,075	2,258*	,079	,067		
3. (Sabit)	14,921	1,177		12,674***				
Eştop	,281	,019	,485	14,512***	,454	,431	,533(c)	,284
Cinselyaşam	,936	,420	,074	2,228*	,078	,066		
Eğitim	-,698	,351	-,059	-1,985*	-,069	-,059		

Bağımlı değişken: Evlilik Doyumu

*p .05, **p< .01, ***p< .001

- Bağımsız değişken (sabit), Eştop
- Bağımsız değişken (sabit), Eştop, Cinselyaşam
- Bağımsız değişken (sabit), Eştop, Cinselyaşam, Eğitim

Eştop: Algılanan Eş Destek Düzeyi Toplam Puanı

Cinselyaşam: Cinsel Yaşam Memnuniyeti

Eğitim: Eğitim Düzeyi

Aşamalı regresyon analizinin birinci adımında incelenen algılanan eş desteği değişkeninin evli bireylerin evlilik doyumlarını yordamada standardize edilmiş regresyon katsayısı (Beta) 0,525 çıkmıştır. Tek başına algılanan eş desteği değişkeninin bireylerin evlilik doyumlarının % 27 kadarını ($R=0,525$, $R^2=0,276$) açıkladığı görülmektedir. Aşamalı regresyon analizinin ikinci adımında modele algılanan eş desteği değişkeninin yanında cinsel yaşam memnuniyeti değişkeni girmiştir. Algılanan eş desteği ve cinsel yaşam memnuniyeti değişkenleri birlikte evlilik doyumunun % 28’ini ($R=0,530$, $R^2=0,280$) açıklamaktadır ve bu anlamlı bir değerdir. Aşamalı regresyon analizinin üçüncü adımında ise algılanan eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti değişkenlerinin yanında modele eğitim düzeyi değişkeni eklenmiştir. Evlilik doyumunu etkileyen diğer değişkenler sabit tutulduğunda, modele girmiş üç değişken birlikte

evlilik doyumunun yaklaşık % 29 kadarını ($R=0,533$, $R^2=0,284$) açıkladığı görülmektedir ve bu anlamlı bir değerdir.

Diğer değişkenler sabit tutulduğunda ise, algılanan eş desteği Beta katsayısı 0,485; cinsel yaşam memnuniyeti Beta katsayısı 0,074; eğitim düzeyi Beta katsayısı -0,059 çıkmış ve her üç Beta katsayısına ilişkin t değerleri manidar bulunmuştur. Diğer değişken sabit kalmak üzere, algılanan eş desteği değişkeni Beta katsayısı 0,491; cinsel yaşam memnuniyeti değişkeni Beta katsayısı 0,075 olarak çıkmış ve her iki Beta katsayısına ilişkin t değerleri manidar bulunmuştur. Aşamalı regresyon analizinin üçüncü adımında ise algılanan eş desteği ile cinsel yaşam memnuniyeti değişkenlerinin yanında modele eğitim düzeyi değişkeni eklenmiştir. Diğer değişkenler sabit tutulduğunda, algılanan eş desteği Beta katsayısı 0,485; cinsel yaşam memnuniyeti Beta

katsayısı 0,074; eğitim düzeyi Beta katsayısı -0,059 çıkmış ve her üç Beta katsayısına ilişkin t değerleri manidar bulunmuştur.

Tartışma

Bu araştırmada evlilik doyumunun bazı bağımsız değişkenler tarafından ne kadar yordandığı, bu değişkenlerin evlilik doyumunu yordamadaki güçleri ve yordamadaki önem sıraları incelenmiştir. Yapılan bu çalışmadan elde edilen bulgulara göre; algılanan eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti, eğitim düzeyi ve evlilik doyumunu arasında anlamlı ilişkiler saptanmıştır.

Regresyon analizi sonuçlarına göre; algılanan eş desteği evlilik doyumunu yordamada birinci sırada yer almaktadır. Bu bulgu Julien ve Markman (1991) yaptıkları çalışmadaki sosyal desteğin evlilik doyumunu ile güçlü derecede ilişkili olduğu bulgusuyla tutarlıdır. Benzer şekilde literatürde eşlerinden destek alan bireylerin evlilik doyumlarının yüksek olduğu bulunmuştur (Brook ve Lawrence, 2008; Cutrona ve Suhr, 1994; McCall ve Simmons, 1978). Pasch ve Bradbury'nin (1998) de belirttiği üzere evlilik doyumunu etkileyen olası faktörler arasında eşlerin birbirlerinden olumlu destek alabilmesi ve verebilmesi yer almaktadır. Buna ek olarak, ilişkilerinden doyum alamayan çiftlerin, ilişkilerinden doyum alan çiftlere göre eşlerinin desteksiz davranışlarından daha çok etkilendikleri bulunmuştur (Frazier, Tix ve Barnett, 2003). Bir diğer çalışmada Bryant ve Conger (1999) sosyal destek ağının evlilik başarısı üzerindeki etkisini incelemiş ve eşler için ilişkide desteğin, evlilik başarısında olumlu değişimler yarattığını bulmuşlardır. Acitelli ve Antonucci (1994) ise evlilik doyumunu ve sosyal destek arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmada, evlilikte sosyal destek algılarının kadınlarda, erkeklere göre daha fazla olmasına rağmen, hem kadınların hem de erkeklerin evlilik doyumları ve genel iyi oluşlarıyla güçlü derecede ilişkili olduğunu bulmuşlardır. Diğer pek çok araştırma eş desteğinin, eşlerin depresyon seviyelerini düşürmede, sağlıklı bir yaşam sürmelerinde, kaliteli bir duygusal ilişki yaşamalarında, psikolojik sağlıklarını korumalarında, streslerinin azalmasında, evlilik problemlerini çatışmasız şekilde çözmelerinde ve evlilik doyumlarının artmasında etkili olduğunu göstermektedir (Allgood, Crane ve Agee, 1997; Cotton, 1999; Cutrona, 1996; Gove, Hughes ve Style, 1983; Primomo, Yates ve Woods, 1990). Bütün bunlar ışığında; pek çok olumlu çıktı sağlayan eş desteğinin evlilik doyumunun önemli bir yordayıcısı olması beklenir bir durum olmaktadır.

Analiz bulgularına göre; cinsel yaşam memnuniyeti evlilik doyumunu ikinci sırada yordamaktadır. Bu bulgu, Ivy ve Memphis'in (2007)

yaptıkları çalışmada evlilik doyumunun yüksek düzeyde cinsel doyumla ilişkili olduğu bulgusuyla tutarlıdır. Ayrıca Abalı ve Kömürcü (2008) zaman içerisinde eşlerin cinsel anlamda birbirlerini mutlu edememelerinin verdiği moral bozukluğunun, evlilik ve aile içi ilişkileri olumsuz yönde etkilediğini belirtmektedir. Benzer şekilde Larson (1988) evlilik doyumunun en iyi tek yordayıcısının çiftlerin cinsel yaşamlarının kalitesi olduğunu belirtmektedir (Akt., Jones ve Nelson, 1997). Cinsel yaşam ihtiyaçların giderilmesi evlilikten doyum almayı sağlamaktadır. Youn (2009) ise bunlara ek olarak evlilikte cinsellik bakımından eşlerin birbirlerinin ihtiyaçlarına karşılık verip vermemelerinin yanı sıra, bu ihtiyaçlarına nasıl karşılık verdiklerinin de bireylerin cinsel yaşamlarında önemli olduğunu belirtmiştir. Ayrıca Litzinger ve Gordon (2005) evli bireylerin cinsel doyum ve evlilik doyumları arasındaki ilişkiyi inceledikleri araştırmada cinsel doyumun evlilik doyumuna katkıda bulunmada başarılı olduğu sonucuna varmışlardır. Trudel (2002) ise çoklu regresyon analizi ile evlilik işleyişi ve cinsel yaşam arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada cinsel davranışlarla evlilik işleyişi arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişkiler bulmuştur. Bütün bunların ışığında, eşlerin cinsel yaşamlarından memnuniyet düzeylerinin evliliklerde önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Eşler arasındaki cinsel yaşam ve cinsel iletişimin kalitesi evlilik mutluluğunu fazlasıyla etkilemektedir. Dolayısıyla eşlerin sahip olacakları tatminkar bir cinsel yaşam eşlerin aynı zamanda evliliklerinden de doyum almalarını sağlayabilir.

Bu araştırma sonucunda evlilik doyumunu ile eğitim düzeyi değişkeni arasında ters yönde bir ilişki bulunmuştur. Evli bireylerin eğitim düzeyleri arttıkça evlilik doyumları azalmaktadır. Teachman, Polonko ve Scanlon (1987)'ye göre eğitim düzeyinin yüksek ya da düşük olmasının evlilik doyumunu etkilemektedir. Eğitim durumu bireylerin sosyal hayatlarından neler beklediğinin çerçevesinin bir belirleyicisi olabilmektedir. Üncü (2007) bireylerin eğitim durumlarına göre evlilik doyumlarını incelediğinde, en yüksek evlilik doyumunu ortalamasına lise mezunlarının, en düşük evlilik doyumunu ortalamasına ilköğretim mezunlarının sahip olduğunu, üniversite mezunlarının evlilik doyumlarının orta düzeyde yer aldığını bulmuştur. Buradan yola çıkarak eğitim düzeyi arttıkça veya azaldıkça evliliğe yüklenen anlam ve beklentilerin farklılaştığı söylenebilir. Kurdek (1987) ise araştırmasında eşlerin eğitim düzeylerinin artması sonucu kendilerini daha bağımsız hissettiklerini ve bireylerin bağımsız hissettikçe boşanma risklerinin artabileceğini belirtmiştir (Akt., Anar, 2011). Böylece eğitim düzeyi arttıkça bireylerin kendilerini daha özgür ve bireysel hissedebilecekleri ve bunun sonucunda

evliliklerini daha sorgular bir hale gelebilecekleri ve bu durumun da evlilik doyumlarını azaltabileceği söylenebilir. Buna ek olarak duygusal zekanın eğitim ile geliştiği bilgisi literatürde açıktır. Cingisiz ve Murat'a (2010) göre duygusal zekanın artmasında eğitim düzeyi önemlidir. Bu nedenle eğitim düzeyi yüksek bireylerin daha yüksek duygusal zekaya sahip oldukları söylenebilir. Kısacası, duygusal zekası daha işler olan bir bireyin duygusal anlamda tatmin olması daha güç olabilir ve bu nedenle evlilik doyum düzeyleri bu bireylerin daha düşük olabilir. Özetle, bu araştırmanın eğitim düzeyi arttıkça evlilik doyumunu azaltır bulgusu ile tutarlı olarak bu bulgulara dayandırılabilir.

Bunlara ek olarak bu çalışma sonucunda elde edilen bulguya göre; cinsiyet, çocuk sayısı, evlilik süresi, eşler arasındaki yaş farkı, gelir düzeyi ve ev içi sorumlulukların paylaşımı değişkenleri evlilik doyumunu yordamamaktadırlar. Hatipoğlu (1993)'ün demografik bazı değişkenlerin evlilik doyumundaki rolünü araştırdığı çalışmasındaki; evlilik süresi, çocuk sayısı, gelir, mesleki durum değişkenlerinin evlilik doyumunun yordayıcısı olmadığı bulgusu, bu çalışmadaki çocuk sayısı, evlilik süresi, gelir düzeyi değişkenlerinin evlilik doyumunun yordayıcıları olmadığı bulgusuyla tutarlıdır. Ayrıca Tezer (1992)'in evlilik doyumunu ile iş doyumunu arasındaki ilişkiyi incelediği araştırmada; cinsiyete bağlı bir fark bulunmamıştır. Bu bulgu bu araştırmadaki cinsiyetin evlilik doyumunun yordayıcısı olmadığı bulgusuyla tutarlıdır. Jones, Zabriskie ve Hill (1995) yaptıkları çalışmada evlilik uzunluğu ile evlilik doyumunu ilişkisiz bulunmuştur. Buna ek olarak Sternberg ve

Hojjat (1997) evlilik doyumunu ile evlilik uzunluğu arasında ne olumlu ne de olumsuz olan basit bir ilişki bulduklarını belirtmişlerdir. Buradan yola çıkarak bu bulguların; evlilik süresinin evlilik doyumunun yordamadığı bu araştırmanın sonuçları ile tutarlı olduğu söylenebilir. Benzer şekilde bu araştırmada, ailenin ortalama aylık gelir düzeyi evlilik doyumunun yordayıcısı olarak bulunmamıştır. Bu bulgu White ve Keith'in (1990) sosyoekonomik statü ve evlilik kalitesi arasında bir ilişki bulmadıkları araştırma bulgusuyla da örtüşmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç olarak; bulgulara göre evli bireylerin evlilik doyumlarını; algıladıkları eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyleri yordamaktadır. Dolayısıyla evlilik alanında olan uzman kişilerin evli bireylerle ilgilenirken bu üç değişkeni göz önünde bulundurması önemlidir. Evlilik doyumunu geliştirici programlar uygulanırken algılanan eş desteği, cinsel yaşam memnuniyeti ve eğitim düzeyine yer verilebilir. Bunları ölçmeye ve geliştirmeye yönelik içerikler hazırlanabilir. Özellikle algılanan eş desteği değişkeninin evlilik doyumunun en önemli yordayıcısı olduğu ve toplam varyansın % 27'sini açıkladığı bulgusundan hareketle, bu yönde evli bireylerin birbirlerinden aldıkları ve algıladıkları destek üzerinde çalışılabilir. Bütün bu programlar ve destekleyici eğitimler ile evli bireylere eş desteğinin neden önemli olduğu aktarılabilir ve kendilerini eşlerine ifade etme biçimleri ve destek alışı verileri artırılabilir.

Kaynaklar

- Abalı, S. ve Kömürcü, N. (2008). Evlilikte cinsel sorunlar boşanma nedeni midir? *Kadın Cinsel Sağlığı Derleme*, 1, 270-272.
- Acitelli, L. K. & Antonucci, T. C. (1994). Gender differences in the link between marital support and satisfaction in older couples. *Journal of Personality and Social Psychology*, 67(4), 688-698.
- Allgood, S. M., Crane, D. R. & Agee, L. (1997). Social support: Distinguishing clinical and volunteer couples. *The American Journal of Family Therapy*, 25(2), 111-119.
- Anar, B. (2011). *Evli ve çalışan yetişkinlerin toplumsal cinsiyet rolleri ile evlilik doyumunu ve iş doyumunu ilişkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Atta-Alla, M. (2009). Contemporary Egyptian family. (Eds. T. Maundeni, L. L. Levers, & G. Jacques) *Changing family systems: A global perspective* (pp. 114-126). Gaborone, Botswana: Bay Publishers.
- Bryant C. M. & Conger R. D. (1999). Marital success and domains of social support in long term relationships: Does the influence of network members ever end? *Journal of Marriage and The Family*, 61, 437-450.
- Brubaker, T. H. & Kimberly, J. A. (1993). Challenges to the American family. (Eds. T. H. Brubaker's) *Family relations: Challenges for the future* (pp. 3-16). Newbury Park, CA: Sage.
- Cingisiz, N. ve Murat, M. (2010). Evlenmek için birbirlerini tercih eden çiftlerin duygusal zeka düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(1), 99-114.
- Cott, N. F. (2002). *Public vows: A history of marriage and the nation*. Cambridge: Harvard University Press.
- Cotton, S. R. (1999). Marital status and mental health revisited: Examining the importance of risk factors and resources. *Family Relations*, 48(3), 225-234.

- Curun, F. (2006). *Yüklemeler, iletişim çatışmaları, cinsiyet ve cinsiyet rolü yönelimi ile evlilik doyumu arasındaki ilişki*. Yayınlanmamış doktora tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Cutrona, C. E. & Suhr, J. A. (1994). Social support communication in the context of marriage: An analysis of couples' supportive interactions. In B. R. Burleson, T. L. Albrecht & I. G. Sarason (Eds.), *Communication of social support: Messages, interactions, relationships, and community* (pp. 113-135). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Cutrona, C. E. (1996). *Social support in couples: Marriage as a resource in times of stress*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Cutrona, C. E. (1996). Social support as a determinant of marital quality: The interplay of negative and supportive behaviors. *Handbook of Social Support and Family*, 173-194.
- Çelik, M. (2006). *Evlilik doyum ölçeği geliştirme çalışması*. Yayınlanmamış doktora tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çınar, L. (2008). *Evlilik doyumu: Cinsiyet rolleri ve yardım arama tutumu*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Dehle, C., Larsen, D. & Landers, J. E. (2001). Social support in marriage. *The American Journal of Family Therapy*, 29, 307-324.
- Doherty, W. J. (1997). *The intentional family: Simple rituals to strengthen family ties*. New York, NY: Avon Books Inc.
- Eker, D., Akar, H. ve Yaldız, H. (2001). Çok boyutlu algılanan sosyal destek ölçeğinin faktör yapısı, geçerlik ve güvenilirliği. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 12(1), 17-25.
- Feeney, J. A. (2002). Attachment, marital interaction and relationship satisfaction: A diary study. *Personal Relationships*, 9, 39-55.
- Feldman, S. S., Gower, L. K. & Fisher, L. (1998). Family relationships and gender as predictors of romantic intimacy among young adults: A longitudinal study. *Journal of Research on Adolescence*, 8(2), 98-103.
- Forthofer, M. S., Markman, H. J., Cox, M., Stanley, S. & Kessler, R. C. (1996). Associations between marital distress and work loss in a national sample. *Journal of Marriage and the Family*, 58, 597-605.
- Frazier, P. A. Tix, A. P. & Barnett, C. L. (2003). The relational context of social support: relationship satisfaction moderates the relations between enacted support and distress. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 29(9), 1133-1146.
- Gove, W. R. Hughes, M. & Style, C. B. (1983). Does marriage have positive effects on the psychological well-being of an individual? *Journal of Health and Social Behavior*, 24, 122-131.
- Güven, N. (2005). *İlişkilerle ilgili bilişsel çarpıtmalar ve evlilikte problem çözme becerilerinin evlilik doyumu ile ilişkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Hatipoğlu, Z. (1993). *The role of certain demographic variables and marital conflict in marital satisfaction of husbands and wives*. Unpublished master thesis, Middle East Technical University, Ankara.
- Hayward, M. & Zhang, Z. (2006). Gender, the marital life course, and cardiovascular disease in late midlife. *Journal of Marriage and Family*, 68(3), 639-657.
- Hazan, C. & Shaver, P. R. (1987). Romantic love conceptualized as an attachment process. *Journal of Personality and Social Psychology*, 52, 511-524.
- Hawkins, D. & Booth, A. (2005). Unhappily ever after: Effects of long-term, low quality marriages on well-being. *Social Forces*, 84(1), 451-47.
- Helms, H. M. & Buehler, C. (2007). Marital quality and personal well being: A meta-analysis. *Journal of Marriage and Family*, 69, 576-593.
- Hirschberger, G., Srivastava, S., Marsh, P., Cowan, C. P. & Cowan, P. A. (2009). Attachment, marital satisfaction and divorce during the first fifteen years of parenthood. *Personal Relationships*, 16, 401-420.
- Hünler, O. S. ve Gençöz, T. (2003). Boyun eğici davranışlar ve evlilik doyumu ilişkisi: Algılanan evlilik problemleri çözümünün rolü. *Türk Psikoloji Dergisi*, 18(51), 99-108.
- Ivy, A. U. & Memphis U. S. (2007). The influence of a surrender style of coping and empathy on marital and sexual satisfaction. *Dissertation Abstracts International*, 67(9-B), 5407.
- Jones, G. D. & Nelson, E. S. (1997). Expectations of marriage among college students from intact and non-intact homes. *Journal of Divorce & Remarriage*, 26(1-2), 171-189
- Jones, H. A., Zabriskie, R. B. & Hill, B. (1995). The contribution of couple leisure involvement, leisure time, and leisure satisfaction to marital satisfaction. *Marriage & Family Review*, 40(1), 69-89.
- Julien, D. & Markman, H. J. (1991). Social support and social networks as determinants of individual and marital outcomes. *Journal of Social and Personal Relationships*, 8, 549-568.
- Juni, S. & Grimm, D.W. (1994). Marital satisfaction as a function of dyadic gender-role constellations. *The American Journal of Family Therapy*, 22(2), 106-112.
- Kaufman, G. & Taniguchi, H. (2006). Gender and marital happiness in later life. *Journal of Family Issues*, 27, 735-757.
- Kurdek, L.A. (1987). Sex role self schema and psychological adjustment in coupled homosexual and heterosexual men and women. *Sex Roles*, 17, 549 – 562.
- Larson, J. H. & Holman, T. B. (1994). Predictors of marital quality and stability. *Family Relations*, 43, 228-237.

- Levenson, R. W, Carstensen, L. L. & Gottman, J. M. (1993). Longterm marriage: Age, gender, and satisfaction. *Psychology and Aging*, 5, 301-313.
- Litzinger S. & Gordon K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31, 409-424.
- Mackey, R. A. & O'Brien, B. A. (1995). *Lasting marriages: Men and women growing together*. Westport, CT: Praeger Publishers.
- McCall, G. J. & Simmons, J. L. (1978). *Identities and interactions: An examination of human associations in everyday life (rev.ed.)*. New York: Free Press.
- Neff, L. A. & Karney, B. R. (2005). Gender differences in social support: A question of skill or responsiveness? *Journal of Personality and Social Psychology*, 88(1), 79-90.
- Olson, J. M. & Ross, M. (1985). Attribution: Past, present and future. (Eds. J. H. Harvey & G. Weary) *Attribution: Basic issues and applications* (pp. 282-311). New York: Academic Press.
- Pasch, L. A. & Bradbury, T. N. (1998). Social support, conflict, and the development of marital dysfunction. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 66, 219-230.
- Primomo, J., Yates, B. & Woods, N. (1990). Social support for women during chronic illness: The relationship among sources and types of adjustment. *Research in Nursing and Health*, 13, 153-161.
- Popenoe, D. & B. D. Whitehead, (2002). *The state of our unions: The social health of marriage in America*. Piscataway, NJ: National Marriage Project.
- Rauch, J. (2004). *Gay marriage: Why it is good for gays, good for straights, and good for America*. New York, NY: Times Books/Henry Holt and Co. LLC.
- Rosen-Grandon, J., Myers, J. E. & Hattie, J. A. (2004). The relationship between marital characteristics, marital interaction processes, and marital satisfaction. *Journal of Counseling & Development*, 82(1), 58-68.
- Ross, C. E. & Mirowsky, J. (2002). Family relationships, social support and subjective life expectancy. *Journal of Health and Social Behavior*, 43(4), 469- 489.
- Schiaffino, K. M. & Revenson T. A. (1995). Relative contributions of spousal support and illness appraisals to depressed mood in arthritis patients. *Arthritis Care Res.*, 8, 80-87.
- Scheidler, J. A. (2008). *Effects of perceived stress and perceived social support on marital satisfaction in doctoral students*. Doctoral dissertation, Walden University, Washington, USA.
- Skolnick, A. & Skolnick, J. (Eds.). (1997). *Introduction: Family in transition*. New York: Longman.
- Sokolski, D.M. & Hendrick, S.S. (1999). Marital satisfaction. *American Journal of Family Therapy*, 26(1), 39-49.
- Stack, S. & Eshleman, J. R. (1998). Marital status and happiness: A 17-nation study. *Journal of Marriage and Family*, 60(2), 527-536.
- Sternberg, R. J. & Hojjat, M. (1997). *Satisfaction in close relationships*. New York: Guilford Press.
- Teachman, J. D., Polonko, K. A. & Scanzoni, P. (1987). *Democracy of the family. Handbook of marriage and the family*. (pp.3-36) Newyork: Plenum.
- Tezer, E. (1986). *Evli eşler arasındaki çatışma davranışları: Algılama ve doyum*. Yayınlanmamış doktora tezi, Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tezer, E. (1992). Evlilik doyum ve iş doyum: Bir ön çalışma. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 1(3), 24-26.
- Trudel G. (2002). Sexuality and marital life: Results of a survey. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 28(3), 229-249.
- Üncü, S. (2007). *Duygusal zeka ve evlilik doyum ilişkisi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Väänänen, A., Buunk, B. P., Kivimäki, M., Pentti, J. & Vahtera, J. (2005). When it is better to give than to receive: Long-term health effects of perceived reciprocity in support exchange. *Journal of Personality and Social Psychology*, 89, 176-193.
- Waite, L. J. & Gallagher, M. (2000). *The case for marriage*. New York: Doubleday.
- White, L. & Keith, B. (1990). The effect of shift work on the quality and stability of marital relations. *Journal of Marriage and the Family*, 52, 453-462.
- Williams, K. (2003). Has the future of marriage arrived? A contemporary examination of gender, marriage and psychological well-being. *Journal of Health and Social Behavior*, 44, 470-487.
- Williams, K. & Umberson, D. (2004). Marital status, marital transitions and health: A gendered life course perspective. *Journal of Health and Social Behavior*, 45, 81-98.
- Wright, D. W., Simmons, L. A. & Campbell, K. (2007). Does a marriage ideal exist? Using q-sort methodology to compare young adults' and professional educators' views on healthy marriages. *Contemporary Family Therapy*, 29, 223-236.
- Yıldırım, İ. (2004). Eş destek ölçeğinin geliştirilmesi. *Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 22(3), 19-26.
- Youn, G. (2009). Marital and sexual conflicts in elderly Korean people. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 35(3), 220-238.
- Young, M. E. & Long, L. L. (1998). *Counseling and therapy for couples*. Canada: Brooks/Col.

Extended Summary

Relational and Personal Predictors of Marital Satisfaction

Pınar ÇAĞ and İbrahim YILDIRIM

Marriage affects many areas such as quality of life, well-being and life satisfaction (Scheidler, 2008; Williams, 2003). Marital satisfaction is a kind of psychological satisfaction that includes personal dimensions such as spouses' way of love; sexual satisfaction, communication style; and environmental dimensions such as equality in decision making, sharing problems, income and labour (Sokolsi & Hendrick, 1999). In the literature, marital satisfaction was examined with several variables such as gender roles (Curun, 2006; Juni & Grimm, 1994); communication conflicts (Curun, 2006), job satisfaction (Tezer, 1992); sexual satisfaction (Ivy & Memphis, 2007; Litzinger & Gordon, 2005; Trudel, 2002); spouses' attitudes and behaviors (Feeney, 2002; Olson & Ross, 1985); time that spend together by spouses (Hazan & Shaver, 1987; Hirschberger, Srivastava, Marsch, Cowan & Cowan, 2009).

The studies that examined the social support in regard to marriage were reviewed. It was seen that perceived social support (Väänänen, Buunk, Kivimäki, Pentti & Vahtera, 2005); marital satisfaction (Acitelli & Antonucci, 1994), the role of social support in physical health (Schiaffino & Revenson, 1995) were related variables. Many studies emphasized the importance of spouse support in marriage. Unfortunately, in Turkish literature, the number of studies in this area is limited. This study was conducted in order to fill the gap in Turkish literature. Thus the purpose of the current study was to examine prediction capacities of nine variables on marital satisfaction : gender, educational level, number of children, prediction capacity of peer support, years of marriage, age difference between spouses, family income level, sexual life satisfaction and sharing of domestic responsibilities. It is aimed to determine the importance and power of these variables in predicting marital satisfaction under the light of relevant literature.

Method

In this study correlational study, participants were reached via convenience sampling method. The

participants of the study consisted of 811 married individuals (448 female, 363 male) lived in Ankara. The data were obtained by using the Spouse Support Scale (Yıldırım, 2004) and Marriage Life Scale (Tezer, 1986). In order to answer research questions, stepwise regression analysis was performed.

Results

In order to examine the predictor role of gender, educational level, number of children, prediction capacity of peer support, years of marriage, age difference between spouses, family income level, sexual life satisfaction and sharing of domestic responsibilities in regard to marital satisfaction, stepwise regression analysis was conducted. When standardized regression coefficients and bilateral and partial correlations were examined, it was observed that there was a significant positive relation between marital satisfaction and perceived spouse support and sexual life satisfaction; and significant negative relation between marital satisfaction and education level.

In the first step of stepwise regression analysis, standardized regression coefficient (Beta) of the perceived spouse support was observed as 0.525. It can be concluded that perceived spouse support separately, explained 27 % of marital satisfaction of individuals ($R=0.525$, $R^2=0.276$). In the second step, sexual life satisfaction was entered into the model in addition to perceived spouse support. These variables together explained 28 % of marital satisfaction ($R=0.530$, $R^2=0.280$). In the last step, in addition to perceived spouse support and sexual life satisfaction, education level was also included as the third variable. When the other variables that affect marital satisfaction were fixed, the three variables included in the model explained 29 % of marital satisfaction ($R=0.533$, $R^2=0.284$).

Discussion

Spouse support has been observed as the most significant predictor of marital satisfaction. This

finding coincides significantly with marital satisfaction of social support in the study performed by Julien and Markman (1991). Similarly, as supported by the literature, many research findings show that individuals who perceive support from their spouses are more satisfied in their marriages as well (Brook & Lawrence, 2008; Cutrona & Suhr, 1994; McCall & Simmons, 1978). Many other studies indicate that spouse support is efficient because it provides a healthy life, a high quality emotional relationship, protection for psychological health and solutions to marriage problems while it decreases stress and depression level and more importantly, it increases marital satisfaction of spouses (Allgood, Crane & Agee, 1997; Cotton, 1999; Cutrona, 1996; Gove, Hughes & Style, 1983; Primomo, Yates & Woods, 1990). Sexual life satisfaction has also been found to be an important predictor for marital satisfaction. Ivy & Memphis (2007) have found that marital satisfaction is significantly related to sexual life satisfaction. According to Abalı and Kömürcü (2008), depression resulted from not being able to gratify their spouses in terms of sexual life affects their marriage and family relationships negatively. Also, education level predicts marital satisfaction significantly. When the level of education increases, marital satisfaction decreases. The education level is associated with

social life of individuals. According to Kurdek (1987), when education level increases, people feel more independent and when people feel more independent, then the risk of divorce increases. Consequently, when the education level increases, people may feel freer and become more individualistic. A result of this, they may tend to decide about separation more easily and their marital satisfaction decreases.

Conclusion

The results of the study revealed that there are significant positive relations between marital satisfaction and perceived spouse support and sexual life satisfaction; and significant negative relations between marital satisfaction and education level. The results showed that marital satisfaction of individuals was predicted significantly by perceived spouse support in the first step, sexual life satisfaction in the second step and education level in the third step. It has been found that gender, number of children, duration of marriage, age difference between spouses, family income and sharing household responsibilities did not predict marital satisfaction significantly. To conclude, perceived spouse support, satisfaction in sexual life and education level has been found to be the most important predictors of marital satisfaction in the present study.